

SLEZSKOPLATĚNICKÉ POHŘEBIŠTĚ
V KUNĚTICÍCH

Vít VOKOLEK

Kunětice jsou významným archeologickým nalezištěm především díky velkému lužickému žárovému pohřebišti, které bylo známé již B. Balbínovi¹⁾ a nesytematicky prokopávané od r. 1859²⁾. Méně známé a dosud zcela nepublikované zůstaly nálezy ze slezskoplatěnické části pohřebiště lidu popelnicových polí³⁾.

Slezskoplatěnické pohřebiště bylo objeveno při podzimní orbě r. 1917 na pozemku J. Skály. Tehdy byly prozkoumány 2 žárové hroby, jejichž obsah byl nejprve uložen ve škole v Sezemicích a později v muzeu na Kunětické hoře⁴⁾. O výzkumu Muzejního spolku v Pardubicích, provedeném patrně v r. 1925 nemáme žádné informace. V r. 1934 provedl na tomto pohřebišti výzkum, ing. J. Bernard, který pro sbírky muzea v Pardubicích prozkoumal 10 hrobů na poli J. Skály, které označuje názvem "Za kovárnou". Z tohoto výzkumu se

dochoval plánek prozkoumané části, schematické náčrty hrobů I a VII a několik terénních fotografií. Z obsahu hrobů s bohatým keramickým materiálem, na dnešní poměry velmi dobře zachovalým, se ve VČM v Pardubicích dochovala jen malá část. Později zde další hroby nesystematicky prokopával chalupník Vít, některé jeho nálezy byly získány pro muzejní sbírky, jiné se dostaly do soukromých rukou⁵⁾. Poslední výzkum zde provedlo pravěké odd. NM v Praze v r. 1941 za vedení B. Svobody.

Naleziště zabírá rozsáhlou písčovou dunu na pravém břehu Labe, S od dnešní obce, táhnoucí se vlastně až na JV úpatí Kunětické hory. Podle plánu ing. Bernarda byla situována pravděpodobně na parc. č. 341, v nadmořské výšce 220 m. Slezskoplatěnické žárové hroby se tedy soustřeďovaly na SZ okraji velkého lužického pohřebiště snad skupinově členěného⁶⁾. Většina nálezů ze slezskoplatěnické části je uložena ve VČM v Pardubicích mimo nálezů z r. 1941, které jsou ve sbírkách MN v Praze⁷⁾.

V tomto článku jsou publikovány nálezy uložené ve VČM v Pardubicích, především částečně zachovalé hrobové celky z výzkumu v r. 1934. Výkop ing. Bernarda probíhal souběžně se Z okrajem parcely (pole J. Skály) pomocí sond 1-2 m širokých a 5-7 m dlouhých, jednak nesystematickým hledáním hrobů v jejich okolí. Takto byla prosondována plocha 35 m dlouhá a 14 m široká. Hroby byly zjištěny především v S části této plochy, v hl. 60-110 cm. Celkem bylo takto zachyceno 10 hrobů, vedle "prázdných hrobů", které mohou být místy již prozkoumaných pohřbů nebo i jámovými hroby. Pokud bylo možno z plánu zjistit, byly hroby od sebe vzdáleny místy 2,5 m. Povšimněme si nejprve nálezů, které lze alespoň částečně zařadit podle celků z výzkumu v r. 1934.

Hrob I/1934

Podle fotografie (tab. 15:2) obsahoval 12 nádob v řadě Z-V a řadu železných milodarů. Z nádob se dochovalo pouze 6: nád. 7 (podle plánu spíše 6): plochý talíř s okrajem rozevřeným a na 4 místech vytaženým ve dvojici lalůček, uvnitř bohatě zdobený rastrovaným ornamentem, hlazeného černého tuhovaného povrchu, prům. 228 mm, v. 45 mm, inv. č. 2120 (tab. 3:3). Nád. 8: hrnček s uchem a plastickými žeběrky původně černého povrchu, v. 93 mm, 2092 (3:5). Nád. 8a: hrnček s uchem a pupky, hlazeného okrového povrchu, v.

64 mm, 2099 (3:4). Nád. 9: mísovitá nádoba zdobená rytým ornamentem, hlazeného černohnědého povrchu, v. 87 mm, 2103 (3:1). V nádobě byly spálené kosti. Nád. 9a: drobná miskovitá nádobka černého hlazeného povrchu, v. 60 mm, bez inv. č. (3:6).

Hrob II/1934

Inventář ani zápisky se nedochovaly.

Hrob III/1934

Z hrobu pochází pouze hrnec se 2 uchy, pečlivě hlazeného hnědočerného povrchu, v. 178 mm, 2159 (3:7)..

Hrob IV/1934

Podle schematického plánu obsahoval v řadě Z-V 13 nádob - 1 popelnice s ouškem, 2 vázička, 5 zdobená nádobka, 9 malá amforka, 10,11 mísy, 13 vázička. V současné době se ve sbírce nalézá pouze drobná lahvovitá nádobka, zdobená, hlazeného černého povrchu, v. 74 mm, 2119 (nád. 9 - tab. 3:8). Podle mých záznamů ještě v r. 1952 zde byla další lahvovitá nádobka černohnědého povrchu, v. 71 mm, 2104 a mísa zdobená šikmými pásy rýh hlazeného černého povrchu se stopami tuhování, v. 70 mm, 2113.

Hrob V/1934

Podle popisu "dětský hrob". Ve sbírce se dochovalo : nád. 1: dvojuchý hrnec, zdobený pásem šikmých záseků, žlutohnědého hlazeného povrchu, v. 105 mm, 2102 (4:1). Nád. 2: květináč s plastickou páskou a světlehnědého povrchu, v. 91-80 mm, 2093 (4:3). Koflík s uraženým uchem oblé profilace a s výzdobou na vnitřní straně, tuhovaného hlazeného povrchu, v. 46 mm, 2110 (4:4). Další dva koflíky jsou téměř shodné, 2111-2112 (4:5, 11:6). Mísa s okrajem vytaženým v lalůčky, černohnědého hlazeného povrchu, v. 50 mm, 2137 (4:2).

Hrob VI/1934

1. Trojitá nádobka složená ze tří nádobek kulovitého spodku, jejichž spojení obstarávají široké oválné trubičky, červenohnědého povrchu, prům. 72,70,65 mm, celkem rozměry 160 x 148 mm, v. 40 mm, 2096 (4:13). 2. Koflík s uraženým uchem, hlazeného černohnědého povrchu, v. 75 mm, 2126 (4:12). 3. Miska s okrajem dovnitř zataženým, pečlivě vyhlazeného černého povrchu, v. 59 mm, 2138 (4:14). 4. Mísa s okrajem vytaženým ve 2 lalůčky zdobená pásy rýh, hlazeného červenohnědého povrchu, v. 61 mm, 2105 (4:10). 5. Miska zdobená lomenými pásy rýh lemovanými tečkami, slabě tuhovaného povrchu, v. 50 mm, 2119. 6. Miska zdobená patrně kdysi šikmými pásy jemných rýh, povrch dnes setřen, kdysi tuhován, v. 40 mm, 2109 (4:7). 7. Miska zdobená šikmými pásy jemných rýh, hlazeného tuhovaného povrchu, v. 55 mm, 2121 (4:8). 8. Miskovitá nádoba s malým hrotitým ouškem nad okraj, zdobená šikmými pásy rýh, lemovanými tečkami, hlazeného tuhovaného povrchu, v. 55 mm, 2121 (4:8). 9. Miska konického těla, hlazeného černohnědého povrchu, v. 50 mm, 2146. 10. Spodek nádoby, patrně amforovitě, podle původního popisu zdobené klikátkou, v. z. 45 mm, 2127 (4:9). 11. Drobná miska se stopami tuhování, v. 38 mm, 21389 (4:6).

Hrob VII/1934

1. Amforovitá nádoba zdobená klikátkou s jamkou na vrcholech, hlazeného černavého povrchu, v. 152 mm, 2148, nád. 3 (5:1). Uvnitř podle poznámek B. Svobody byly při instalaci v r. 1941 uloženy 2 železné náramky s kulovitými konci o rozm. 74 x 60 mm. 2. Miska plynulé profilace zdobená trojicemi svislých rýh, černohnědé barvy, v. 45 mm, 2132. 3. Hrněček s uchem na horní části těla hlazeného černého povrchu, v. 114 mm, 2155 (5:2). Uvnitř nádoby, která podle ing. Bernarda sloužila za popelnici, ležely v instalaci zlomky železné tyčinky (jehlice s kulovitou hlavičkou?). 4. Terčovitá destička s asymetricky umístěným krátkým pŕlměsícovitým břevnem, povrch silně poškozen, červenohnědé barvy, rozm. 140 x 125 mm, délka břevna 45 mm, 2153, nád. 2 (5:3). 5. Miska s okrajem vytaženým v lalůčky, pečlivě vyhlazeného tuhovaného povrchu, v. 58 mm, 2123.

Hrob VIII/1934

1. Amforovitá zásobnice zdobená dvojicí vodorovných žlábků, hlazeného červenohnědého povrchu, v. 271 mm, 2151 (5:5). 2. Miskovitá nádoba s uchem nad okraj, zdobená svislými rýhami a žlábků, hlazeného černavého tuhovaného povrchu, v. 92 mm, 2125 (5:4).

Hrob IX/1934

1. Situla zdobená na hrdle jamkami obklopenými tečkami, pečlivě vyhlazeného červenohnědého povrchu, v. 160 mm, 2157, nád. 3 (6:1). 2. Miska s odsazeným hrdélkem, pečlivě vyhlazeného okrového povrchu, v. 35 mm, 2195 (6:4). 3. Miska nebo koflík hlazeného tuhovaného povrchu, v. 48 mm, 2128, nád. 1a (6:3). 4. Koflík hlazeného hnědočerného povrchu, prům. 90-82 mm, v. 51 mm, 2129 (6:2). 5. Miska s okrajem dovnitř zataženým, hnědého povrchu, v. 53 mm, 2044. 6. Koflík s uchem nad okraj, kdysi hlazeného černavého povrchu, v. 55 mm, 2242 (6:5).

Hrob X/1934

1. Amforovitá nádoba zdobená šikmými rýhami a kulovitými dolůčky lemovanými tečkami, povrch hlazen, černé barvy, v. 185 mm, 2154, nád. 11 (7:6). Tuto nádobu označuje ing. Bernard jako popelnici. 2. Terčovitý podstavec s asymetricky umístěným pŕlměsícovitým břevnem, rozm. 186 x 184 mm, d. břevna 120 mm, 2147, nád. 1 (7:4). 3. Talíř zdobený na vnitřní straně rastrovaným ornamentem, nerovného černohnědého, na vnitřní straně tuhovaného povrchu, prům. 269 mm, v. 61 mm, 2108, nád. 1 (7:1). 4. Talířek zdobený na vnitřní straně klikátkou, hlazeného tuhovaného povrchu, prům. 163 mm, v. 28 mm, 2136, nád. 5 (7:3). Na něm v instalaci v r. 1941 ležel železný náramek se zúženými konci. 5. Koflík s uraženým uchem hlazeného hnědého povrchu, v. 57 mm, 2098, nád. 9a (7:2). 6. Mísa setřelého, kdysi černého povrchu, v. 105 mm, 2166, nád. 4 (7:5).

Vedle těchto předmětů označených hrobovými celky, můžeme zbytek nálezů uložených v muzejní sbírce rozlišit jen přibližně podle roku vyzvednutí. Na kartonu byly kdysi upevněny kovové milodary s označením, že pocházejí ze žárového hrobu z r. 1934. Je možné, že náleží k inventáři hrobu I/1934. Jedná se o tyto předměty: 1. Zlomky většího železného nože, d. 125 mm, 5084 (6:6). 2. Části menšího žel.

